

หนังสือที่ระลึก

ในการที่รัฐสภาได้รับพระราชทานผ้าพระกฐิน

ไปถวายพระภิกษุที่จำพรรษา

ณ วัดเทพธิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2543

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หนังสือที่ระลึก
ในการที่รัฐสภาได้รับพระราชทานผ้าพระกฐิน
ไปถวายพระภิกษุที่จำพรรษา
ณ วัดเทพธิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2543

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง หนังสือที่ระลึกในการที่รัฐสภาได้รับพระราชทาน
ผ้าพระกฐินไปถวายพระภิกษุที่จำพรรษา
ณ วัดเทพธิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2543

ปีที่พิมพ์ ตุลาคม 2543

จำนวนหน้า 69 หน้า

จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม

จัดทำโดย ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทร. 2450066

รวบรวมโดย อรทัย แสนบุตร

พิมพ์ ภาณี คงสมจิตต์

ออกแบบรูปเล่ม ก้องเกียรติ ผือโย

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทร. 6445309

คำนำ

การทอดถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของรัฐสภา ได้กระทำสืบทอดมาเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2543 นี้รัฐสภาได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐิน เพื่อนำไปทอดถวายพระสงฆ์ที่จำพรรษา ณ วัดเทพธิดารามวรวิหาร แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 27 ตุลาคม 2543

การถวายผ้าพระกฐินพระราชทานครั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำหนังสือที่ระลึกโดยได้รวบรวมประวัติของวัดเทพธิดารามวรวิหาร ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง รวมทั้งเปรียบเทียบพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 โดยในส่วนภาคผนวกได้กล่าวถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่มาร่วมบำเพ็ญกุศลศาสนกิจในครั้งนี้

กุศลผลบุญได้อันเกิดจากการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน รัฐสภาขออ้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ของทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน และทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

◆ประวัติวัดเทพธิดารามวรวิหาร	1
- สถานที่ตั้ง	
- อาณาเขตและอุปัจาร	
- พระผู้ทรงสถาปนา	
- ปุชนิยมสถานและถาวรวัตถุสถาน	
- ปุชนิยมวัตถุและถาวรวัตถุ	
- เจอาวาส	
- การศึกษา	
- ขนบธรรมเนียมประเพณี	
- มุลนิธิและผลประโยชน์	
◆ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง	17
◆เปรียบเทียบพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524	21
กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย	
พรรคการเมือง พ.ศ. 2541	
◆ภาคผนวก	59
บทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
พุทธศักราช 2540	

ประวัติวัดเทพธิดารามวรวิหาร

สถานที่ตั้ง

วัดเทพธิดาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ 70 ถนนมหาไชย แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

อาณาเขตและอุปจาร

วัดเทพธิดารามวรวิหาร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ มีความยาวประมาณ 165 เมตร ติดต่อกับคลองวัดเทพธิดาราม
ทิศตะวันออก มีความยาวประมาณ 111 เมตร ติดต่อกับถนนมหาไชย
ทิศใต้ มีความยาวประมาณ 165 เมตร ติดต่อกับซอยสำราญราษฎร์
ทิศตะวันตก มีความยาวประมาณ 111 เมตร ติดต่อกับกำแพงกันบ้านพักอาศัยของประชาชน

รวมเนื้อที่ 25 ไร่ และมีธรณีสงฆ์ 1 แปลง เนื้อที่ 10 ไร่ อยู่ที่ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามโฉนดที่เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานที่ดินอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พื้นที่วัดเทพธิดารามวรวิหาร มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แบ่งเป็น 3 เขต คือ

1. เขตพุทธาวาส คือ เขตเป็นที่ตั้งปูชนียวัตถุสถาน ได้แก่ พระอุโบสถ พระวิหาร พระวิหารน้อย ศาลาการเปรียญ ศาลาราย เป็นต้น

2. เขตสังฆาวาส คือ เขตที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสามเณร ในสมัยแรกของการสถาปนาวัดเทพธิดาราม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 สำหรับพระภิกษุสามเณรผู้เรียนพระปริยัติธรรม
(ฝ่ายคันถุระ)
- 2.2 สำหรับพระภิกษุสามเณรผู้เรียนภาวนากรรมฐาน
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ) มี 16 หลัง อยู่ส่วนท้าย
(ทิศตะวันตก) ของวัด
3. เขตจัดผลประโยชน์ แบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนี้
 - 3.1 ด้านทิศเหนือ ให้เช่าที่ดินปลูกบ้านเป็นหลัง ๆ
 - 3.2 ด้านทิศตะวันออก เป็นท้องแถวและที่ดินให้เช่า
 - 3.3 ด้านทิศใต้ เป็นตึกแถว 2 ชั้น 9 คูหา
 - 3.4 ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ให้เช่าที่ดินปลูกบ้านเป็นหลัง ๆ

พระผู้ทรงสถาปนา

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นภูมินทรภักดี (พระองค์เจ้าชายลดาวลัย ต้นราชสกุล “ลดาวลัย” พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและเจ้าจอมมารดาเอมน้อย) เป็นแม่กองอำนวยการสร้างวัดเทพธิดารามวรวิหาร เมื่อปี พ.ศ. 2379 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ (พระองค์เจ้าหญิงวิลาส) พระปियราชธิดา และสำเร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ. 2382 ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานนามว่า “วัดเทพธิดาราม” ซึ่งหมายถึง “อัปสรสุดาเทพ” และเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในพระราชพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2382

ในการสถาปนาวัดเทพธิดารามนี้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่น
อัปสรสุดาเทพ (พระองค์เจ้าหญิงวิลาส) ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์
จำนวนมากโดยเสด็จพระราชกุศลด้วย

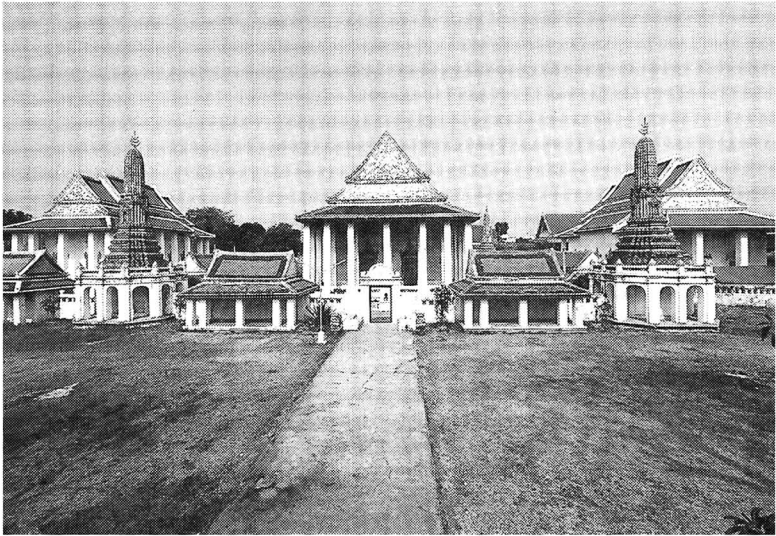
ปูชนียสถานและถาวรวัตถุสถาน

1. **พระอุโบสถ** เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน กว้าง 18 เมตร ยาว 27 เมตร สูง 16 เมตร หลังคา 2 ชั้น 3 ตับ ตับล่างเป็นปีกนกรอบ มุงกระเบื้องสีแบบไทย หลังคาไม่มีข้อฟ้า ไบระกา หน้าบันเป็นลายปูนปั้น ลวดลายไทย เช่น ลายพวงอุษะ ลายดอกไม้ เป็นต้น ประสมกับภาพแบบจีน

เช่น ภาพทิวทัศน์ มีภูเขา ต้นไม้ ดอกไม้ และนก เป็นต้น ประดับด้วย
กระเบื้องเคลือบจีน ภายในพระอุโบสถมีดาวเพดาน คอสองเป็นลายพวงมาลัย
ฝาผนังเป็นลายข้าวบิณฑ์ดอกพุดตาล มีซุ้มประตู 4 ซุ้ม ซุ้มหน้าต่าง
10 ซุ้ม ยอดซุ้มปั้นเป็นกนกกลายใบเทศ และดอกพุดตาลแล้วปิดทอง บันได
4 บันได ซุ้มเสมามี 8 ซุ้ม เสมาเป็นหินเขียวจำหลัก (เสมาใบเดียว)
ฐานพระอุโบสถเป็นฐานสิงห์ มีระเบียงรอบพระอุโบสถ

2. พระวิหาร ตั้งอยู่ด้านขวาของพระอุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐ
ถือปูน กว้าง 13.07 เมตร ยาว 22.20 เมตร สูง 15 เมตร หลังคา 2 ชั้น
3 ตับ หลังคาและหน้าบันมีลักษณะเช่นเดียวกับพระอุโบสถ ซุ้มประตูและ
หน้าต่างเป็นลายดอกไม้ปูนปั้น ผนังด้านในเขียนลายหงส์จีนบนพื้นสีแดง
แต่ตรงแง่มประตูเขียนสีเป็นลายกอบัวและต้นไม้ในสระน้ำ

3. ศาลาการเปรียญ ตั้งอยู่ด้านซ้ายของพระอุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน กว้าง 14.63 เมตร ยาว 22.60 เมตร สูง 15 เมตร หลังคา 2 ชั้น 3 ตับ ตัปล่างเป็นปีกนกรอบ มุงกระเบื้องเคลือบ ไม่มีช่อฟ้า ใบระกา หน้าบันมีลวดลายเกลียวใบเทศพวงอุษะ นกและดอกพุดตาลแล้วประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสี มีระเบียงด้านหน้า ด้านหลัง ชุ่มประตูหน้า 3 ชุ่ม ประตูหลัง 2 ชุ่ม ประตูข้างด้านทิศเหนือ 1 ชุ่ม เป็นลายปูนปั้นปิดทอง รูปดอกไม้ ยอดชุ่มปูนปั้นลายประแจจีน บานประตูหน้าต่างเขียนลายรดน้ำ เป็นลายเครือเถาลายดอกไม้ มีสัตว์นานาชนิด ฐานศาลาการเปรียญเป็นฐานสิงห์

4. พระวิหารน้อย พระวิหาร 2 หลัง เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน กว้าง 4.80 เมตร ยาว 7.50 เมตร อยู่ในบริเวณภายในพระวิหาร

5. หอไตร เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ใต้ถุนสูง กว้าง 6.50 เมตร ยาว 6.50 เมตร สูง 10 เมตร ปิดทองล่องชาด มีช่อฟ้า ใบระกา สร้างเพื่อเก็บรักษาพระคัมภีร์ใบลาน ซึ่งจารึกพระไตรปิฎกและพระคัมภีร์อื่น ๆ มี 2 หลัง อยู่ด้านทิศเหนือหลังหนึ่ง อยู่ด้านทิศใต้หลังหนึ่ง เฉพาะภายในหลังด้านทิศเหนือมีตู้พระไตรปิฎกทรงโบราณ กว้าง 1.75 เมตร ยาว 1.70 เมตร สูง 2 เมตร ขาตู้เป็นลักษณะเท้าสิงห์ซึ่งอยู่ในสภาพชำรุด ทางวัดเทพธิดารามมีโครงการซ่อมหอไตรทั้ง 2 หลังนี้

6. หอสวดมนต์ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน สร้างขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณรสวดพระสุตรและสวดมนต์ไหว้พระ หอสวดมนต์มี 2 หลัง อยู่ทางทิศเหนือหลังหนึ่ง อยู่ทางทิศใต้หลังหนึ่ง ทางวัดเทพธิดารามกำลังซ่อมหอสวดมนต์ทั้ง 2 หลังนี้

7. พระปรางค์ทวารวดี ก่ออิฐถือปูน แต่ละองค์ตั้งบนฐานแปดเหลี่ยม ฐานสูงประมาณ 5 เมตร รวมสูงถึงยอดประมาณ 15 เมตร ตั้งอยู่ที่ลานทักษิณสูงในเขตพระอุโบสถมุกข์กำแพงแก้วทั้ง 4 ทิศ คือ ทิศอาคเนย์ ทิศเหนือ ทิศพายัพ และทิศอีสาน ที่ฐานพระปรางค์แต่ละองค์มีรูปท้าวจตุโลกบาล คือ ท้าวธตรฐ ท้าววิรุฬหก ท้าววิรูปักษ์ และท้าวกุเวรประจำรักษาในทิศทั้ง 4

หน้าพระปรางค์ทั้ง 4 องค์นี้ ยังมีเทียนศิลา สลักเป็นรูปมังกรพันทั้ง 4 ทิศ

8. พระเจดีย์ พระเจดีย์ตั้งอยู่ระหว่างกำแพงแก้ว รายล้อมรอบพระวิหาร จำนวน 14 องค์ ก่ออิฐถือปูน เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองขนาดเท่ากันทั้งหมด เคยเป็นที่บรรจุอัฐิ ปัจจุบันไม่มีอัฐิบรรจุแล้ว

9. หอระฆัง ตั้งอยู่ในเขตพุทธาวาสสุดด้านทิศเหนือ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ลักษณะเป็นหอสี่เหลี่ยม 2 ชั้น กว้าง 4.70 เมตร ยาว 4.70 เมตร สูง 9 เมตร ชั้นล่างทำเป็นระเบียงโปร่ง ระหว่างเสาทำเป็นซุ้มโค้ง ๆ อย่างเดียวกับฐานพระปรางค์ทิศ ตอนบนกลางเพดานซุ้มเป็นที่แขวนระฆังเนื้อสัมฤทธิ์ ปัจจุบันทางวัดยังใช้ระฆังใบนี้บอกเป็นอาณัติสัญญาณแก่พระสงฆ์สามเณรเวลาลงทำสังฆกรรม และปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ เวลาสิ้นระฆังเสียงดังกังวานไพเราะจับใจมาก

10. ศาลาราย ศาลารายหรือศาลา 2 หน้า เพราะไขได้ทั้งด้านนอกและด้านใน เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ไม้ยกพื้น สร้างคร่อมกำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ 8 หลัง คร่อมกำแพงแก้วหน้าพระวิหาร 2 หลังนี้ สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักอาศัยบำเพ็ญกุศล และเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติ

ธรรมของพระภิกษุสามเณร

11. ศาลายกพื้น ใช้เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม (พลอยวิจิตร)

สำหรับพระภิกษุสามเณร

12. ญาติสงฆ์ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน มีจำนวน 49 หลัง แบ่งเป็น 8 คณะ คือ

คณะ 1 มี 3 หลัง

คณะ 2 มี 7 หลัง

คณะ 3 มี 4 หลัง

คณะ 4 มี 6 หลัง

คณะ 5 มี 3 หลัง

คณะ 6 มี 10 หลัง

คณะ 7 มี 2 หลัง

คณะ 8 มี 3 หลัง

ญาติ (ย่อย) มี 6 หลัง

13. ศาลาบำเพ็ญกุศล “ศาลาจงพิพัฒน์สุข”

14. เครื่องประดับพระอาราม เครื่องประดับพระอารามเหล่านี้ คือ ตุ๊กตาดิลาสลักแบบจีน มีทั้งที่เป็นรูปสัตว์และรูปคน ตุ๊กตารูปคนตั้งอยู่ในบริเวณรอบพระอุโบสถ มีลักษณะท่าทางและอิริยาบถต่าง ๆ กัน มีลักษณะที่น่าสนใจ คือ บางตัวแต่งกายแบบจีน บางตัวแต่งกายแบบไทย เช่น ตุ๊กตาสตรีชาววังนั่งพับเพียบเท้าแขน ไฉ้มปิก และตุ๊กตาสตรีอุ้มลูก เป็นต้น ทำด้วยวัสดุผสมสีเขียวอ่อน ปัจจุบันตุ๊กตาเหล่านี้อยู่ในสภาพค่อนข้างชำรุด บางส่วนถูกขโมยลักไปบ้าง ส่วนตุ๊กตารูปสัตว์นั้น ได้แก่

สิงโตจีน ตั้งอยู่หน้าประตูกำแพงแก้วทางเข้าพระอุโบสถ พระวิหาร และ
ศาลาการเปรียญ แห่งละ 1 คู่

15. โรงเรียนพระปริยัติธรรม “โรงเรียนธรรมวิลาส”

กุฏิสุนทรภู่

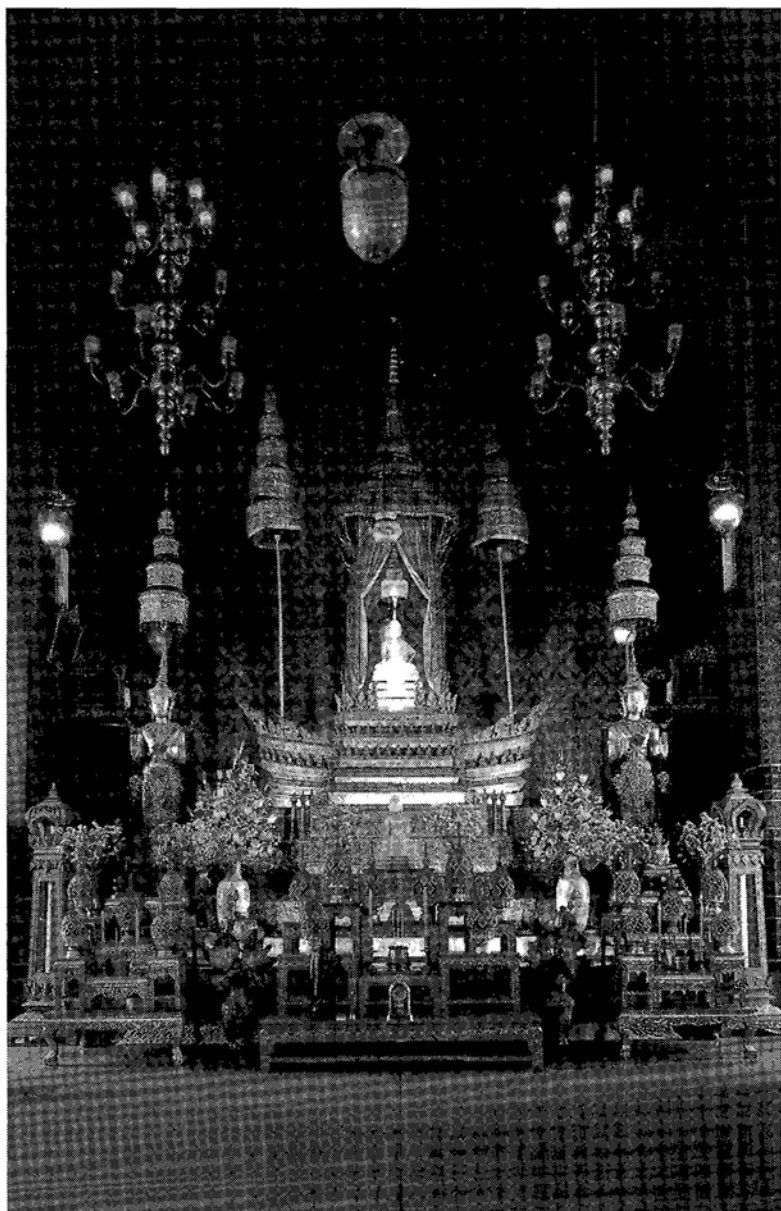
ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุ

1. พระพุทธรูปเทววิลาส พระพุทธรูปปฏิมาประธานในพระอุโบสถ สลักด้วยศิลาขาว (ขาว) สีขาวบริสุทธิ์ ปางมารวิชัย หน้าตัก 14 นิ้ว สูง 20 นิ้ว ไม่ทราบประวัติการสร้างหรือที่มา ปรากฏแต่ว่าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้อัญเชิญมาจากพระบรมมหาราชวัง ประดิษฐานอยู่เหนือเวียงยันต์บุษบก รอบ ๆ ประดับลายปูนปั้นรูปเทพและครุฑ ประดับกระจกสี ลวดลายละเอียดมาก เดิมเรียกว่า หลวงพ่อขาว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเฉลิมพระนามว่า พระพุทธรูปเทววิลาส ตามหนังสือราชเลขานุการ ที่ รล.0002/2522 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2514

2. พระพุทธรูปทรงเครื่อง 2 องค์ เป็นพระพุทธรูปยืน ปางห้ามสมุทร ทรงเครื่องขัตติยภูษิตารัตน์ ประดิษฐานอยู่ด้านข้างขวา ข้างซ้าย ด้านหน้าของพระพุทธรูปเทววิลาสในพระอุโบสถ กล่าวกันว่าเป็นสัญลักษณ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ (พระองค์เจ้าหญิงวิลาส)

3. พระพุทธรูปปฏิมาประธานในพระวิหาร เป็นพระพุทธรูปหล่อปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 75 นิ้ว สูง 95 นิ้ว ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี บนอาสนะที่มีฐานหน้ากระดานแบบฐานสิงห์ มีบัวหางซ้อนกัน 5 ชั้น ด้านซ้ายขวามีพระพุทธรูปทรงเครื่องปางห้ามญาติอยู่ข้างละ 1 องค์

4. รูปหมู่พระอริยสาวิกา (พระภิกษุณี) เป็นรูปพระภิกษุณีเถรีในอริยาบถต่าง ๆ กัน จำนวนเท่าพระเถรีที่ได้รับยกย่อง

ภายในพระอุโบสถ วัดเทพธิดารามวรวิหาร

ว่าเป็นเอตทัคคะในฝ่ายภิกษุณีบริษัท คือ 52 องค์ หล่อด้วยดีบุก
ประดิษฐานบนแท่นหินอ่อนหน้าพระพุทธรูปปฏิมาประธาน

5. รูปปั้นพระมหาสังกัจจายนเถระ ประดิษฐานใน
พระวิหาร ขนาดหน้าตักกว้าง 30 นิ้ว สูง 29 นิ้ว

6. ธรรมาสัน ธรรมาสันแสดงพระธรรมเทศนาประจำ
พระอุโบสถ ได้รับพระราชทานเป็นเครื่องสังเค็ดในการถวายพระเพลิงพระบรม
ศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2453

7. ธรรมาสันแสดงพระปาฏิโมกข์ ในพระอุโบสถ ซ่อม
เมื่อ พ.ศ. 2510

8. ตัวคะแนนสงฆ์ ตัวคะแนนสงฆ์ สำหรับบอกจำนวน
พระสงฆ์ที่ลงทำสังฆกรรม จำนวนตัว 200 อัน ตัวตัวเป็นงาสลักลวดลาย
สวยงามมาก

9. ตู้เทียนหลวง ตู้เทียนไม้แกะสลักลายไทย ลงรักปิดทอง
สำหรับรับเทียนสลักพระราชทานเพื่อจุดถวายเป็นพุทธบูชาในเทศกาล
เข้าพรรษา เป็นตู้เทียนประจำพระอุโบสถ พระอารามหลวง

เจ้าอาวาส

นับแต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาเมื่อ
พ.ศ. 2379 และแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2382 เป็นต้นมา วัดเทพธิดาราม
วรวิหาร มีเจ้าอาวาสปกครองสืบต่อกันมา ดังนี้

1. พระปัญญาคัมภีรเถร (พ.ศ. 2382-2385)
(พระวิปัสสนาจารย์)

-
-
2. พระญาณปริยัติ (บุญ ป.ธ.8)	(พ.ศ. 2386-2389)
3. พระธรรมเจดีย์ (สิงห์ สงฺโฆ)	(พ.ศ. 2398-2408)
4. พระสุนทรสมาจาร (เข้ม)	(พ.ศ. 2408-2410)
5. พระสุธรรมธีรคุณ (ทัต)	(พ.ศ. 2410-2430)
6. พระสุนทรศีลาจารย์ (เลิศ)	(พ.ศ. 2430-2434)
7. พระสุนทรสมาจาร (สวน)	(พ.ศ. 2434-2457)
8. พระครูธรรมรังษี
(พัน กิจจกโร พระวิปัสสนาจารย์)	(พ.ศ. 2457-2469)
9. พระมงคลธรรมรังษี
(पाल อินฺทโชโต ป.ธ.3)	(พ.ศ. 2469-2509)
10. พระวิสุทธรังษี
(พลอย ฌานสํวโร ป.ธ.9)	(พ.ศ. 2511-ปัจจุบัน)

การศึกษา

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนาวัดเทพธิดารามแล้ว เจ้าอาวาสผู้ปกครองได้เอาใจใส่สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาทั้งฝ่ายคัมภีร์และวิปัสสนาธุระ จนการศึกษาเจริญรุ่งเรืองตามลำดับ ดังนี้

สมัยพระปัญญาคัมภีรเถร มีพระภิกษุสอบเปรียญได้หลายรูป เช่น พระมหาบุญ เปรียญ 8 ประโยค (พระยาธรรมปรีชา) เป็นต้น

สมัยพระธรรมเจดีย์ (สิงห์ สงฺโฆ) มีพระอาจารย์ม่วง มีความรู้ความชำนาญวิชาภาษาอังกฤษ จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษแก่ผู้สนใจ

สมัยพระมงคลธรรมรังษี (पाल อินฺทโชโต ป.ธ.3)

ได้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมขึ้น โดยมอบให้ พระมหาหริศ จันทโชโต ป.ธ. 6 (อาจารย์หริศ เรื่องฤทธิ์) เป็นผู้อำนวยการสอน มีพระภิกษุสอบพระปริยัติธรรมได้เป็นเปรียญธรรม 9 ประโยคหลายรูป เช่น

- พ.ศ. 2496 พระมหาพลอย ญาณสํวโร ข้างเพชร
(พระวิสุทธรังษี อาจารย์ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน)
- พ.ศ. 2503 พระมหาอดุล ปุณฺณาคูโล วิเศษนคร
- พ.ศ. 2504 พระมหาวีระ ภาททจาร์ รอดบำเรอ
(พระวิสุทธาธิบดี เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์เทพวราราม
องค์ปัจจุบัน)
- พ.ศ. 2506 พระมหาถาวร ถาวโร พุทฺโธ

สมัยพระวิสุทธรังษี (พลอย ญาณสํวโร ป.ธ.9)

มีพระภิกษุสอบพระปริยัติธรรมได้เป็นเปรียญธรรม 9 ประโยค เช่น

- พ.ศ. 2519 พระมหาดำรง ทิฏฺฐธมฺโม ต่อมกลาง
(พระศรีธรรมมารณ รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา)
- พ.ศ. 2525 พระมหาแผ้ว ปรกุกโม ตุ่มทอง
(พระศรีปริยัติเมธี พ.ศ. 2540)
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งทางคณะสงฆ์ เป็น
รองเจ้าคณะภาค 11
- พ.ศ. 2531 พระมหาบุญมี มหาปุณฺโณ กานิน
- พ.ศ. 2533 พระมหาติเรก วชิรปุณฺโณ ยอดหล้า
- พ.ศ. 2536 พระมหานิมล นิมฺมโล เรื่องดี

พ.ศ. 2542 พระมหาสมพงษ์ พุทธิมาจารย์ กำหนด
และมีพระภิกษุสอบพระปริยัติธรรมได้เป็นเปรียญธรรม 9 ประโยค
ในสำนักเรียนวัดเทพธิดาราม คือ

พ.ศ. 2514 พระมหาพรหมา ญาณุตตโร พรหมดา
วัดราชนัคดาราม

พ.ศ. 2516 พระมหาช่วงชัย ขวทูตโม เวียงสิงห์กอ
วัดราชนัคดาราม

พ.ศ. 2532 พระมหาวิจิตร เขมิโก ไชยศรี
วัดราชนัคดาราม (พระศรีธวัชเมธี พ.ศ. 2533)

ขนบธรรมเนียมประเพณี

วัดเทพธิดารามวรวิหาร มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ได้ปฏิบัติสืบ
ต่อกันมา ดังนี้

1. ประชุมพระภิกษุสามเณร สวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น ทุกวัน
2. มีการสวดพระปาฏิโมกข์ ทุกกึ่งเดือน
3. มีการบำเพ็ญกุศล ตักบาตร สวดมนต์ แสดงพระธรรมเทศนา

ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา
วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันสงกรานต์
วันเฉลิมพระชนมพรรษา

มูลนิธิและผลประโยชน์

วัดเทพธิดารามวรวิหาร ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งมูลนิธิ “เทพธิดาราม”
ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 ด้วยวัตถุประสงค์และหลักการเพื่อบำรุงส่งเสริม
พระพุทธศาสนา เพื่อบำรุงวัดเทพธิดารามในด้านการศึกษา การ

สงเคราะห์พระภิกษุสามเณร การบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะถาวรวัตถุ มีทรัพย์สินของมูลนิธิเริ่มแรกเป็นเงินสดจำนวน 51,000 บาท ปัจจุบันมีเงินสดประมาณ 1,000,000 บาท

สำนักงานมูลนิธิ “เทพธิดาราม” ตั้งอยู่ที่วัดเทพธิดารามวรวิหาร คณะ 6 โดยมี พระวิสุทธินวศารจารย์ (พลอย ฉานส่วโร ป.ธ.9) เจ้าอาวาส เป็นคณะกรรมการควบคุมและบังคับบัญชาของมูลนิธิ พล.ต.ต.สุชาติ เผือกสกนธ์ เป็นประธานกรรมการ พร้อมด้วยคณะกรรมการอีกจำนวนหนึ่ง ได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ ดังนี้

1. ค่าเช่าอาคารพาณิชย์และที่ดินเขตจัดผลประโยชน์ ปีละประมาณ 120,000 บาท
2. ค่าเช่าที่ธรณีสงฆ์ ที่ตำบลหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีละประมาณ 1,000 บาท

ปัจจุบันมีเงินผลประโยชน์ของวัดซึ่งรวบรวมเก็บไว้โดยสำนักงาน ศาสนสมบัติ กรรมการศาสนา เป็นหน่วยงานจัดเก็บประโยชน์ศาสนาสมบัติ แทนวัด มีเงินจำนวนทั้งสิ้น 3,613,611.22 บาท

ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทย ยังไม่มีพรรคการเมืองที่แท้จริงเกิดขึ้นแต่อย่างใด และแม้กระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 แล้ว คำว่า “พรรคการเมือง” ก็ยังไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย แต่พอที่จะถือได้ว่า “คณะราษฎร” เป็นพรรคการเมืองในความหมายของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ ต่อมาได้เริ่มปรากฏคำว่า “พรรคการเมือง” ขึ้นเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 โดยมาตรา 14 บัญญัติว่า

“มาตรา 14 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การโฆษณา การศึกษาอบรม การตั้งสมาคม การตั้ง คณะพรรคการเมือง การอาชีพภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย”

จากบทบัญญัติมาตรานี้ ทำให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นหลายพรรค ทั้งที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมืองแต่อย่างใด และนับ

ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการตรากฎหมายพรรคการเมืองในรูปของพระราชบัญญัติจำนวน 4 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498
2. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511
3. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2517
4. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 ซึ่งต่อมา

พระราชบัญญัตินี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวน 2 ครั้ง คือ

4.1 พระราชบัญญัติพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

4.2 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ

พรรคการเมือง พ.ศ. 2524 พ.ศ. 2538

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติพรรคการเมือง 3 ฉบับแรกนั้น ได้ถูกยกเลิกไปโดยประกาศของคณะรัฐประหารที่เข้ามายึดอำนาจการปกครองประเทศ ส่วนพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 ซึ่งได้ใช้บังคับมาเป็นเวลายาวนานถึง 17 ปีนั้น ได้ถูกยกเลิกไปโดยผลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 323 ซึ่งกำหนดให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองภายใน 240 วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ต่อมารัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบกฎหมายดังกล่าว และประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2541 เป็นต้นมา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียน

พรรคการเมือง พร้อมทั้งให้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญฉบับนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. 2541 ประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ดังนี้

หมวด 1 การจัดตั้งพรรคการเมือง

หมวด 2 การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1 การดำเนินกิจการในทางการเมือง

ส่วนที่ 2 การเงินของพรรคการเมือง

หมวด 3 การสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ 1 การบริจาคแก่พรรคการเมือง

ส่วนที่ 2 การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

หมวด 4 การเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

หมวด 5 การรวมพรรคการเมือง

หมวด 6 บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า กฎหมายฉบับนี้มีหลักการบางอย่าง
แตกต่างจากกฎหมายฉบับก่อน ๆ หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง
ของการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งจะกระทำได้ง่ายกว่ากฎหมายฉบับก่อน
นอกจากนี้การบริจาคเงินแก่พรรคการเมืองจะต้องกระทำโดยเปิดเผย
อีกทั้งพรรคการเมืองยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐทั้งทางด้านการเงิน
การจัดสรรเวลาการออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองทางสถานีวิทยุ
กระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ หรือการสนับสนุนในเรื่องค่า

ไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง และเป็นการป้องกันการเข้ามาครอบงำพรรคการเมืองโดยนายทุนเพื่อมุ่งหวังตำแหน่งสำคัญทางการเมือง และเพื่อให้เห็นประเด็นความแตกต่างในเรื่องอื่น ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย จึงได้มีการเปรียบเทียบพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 ดังจะกล่าวถึงต่อไป

เปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติพรคการเมือง พ.ศ. 2524
กับ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรคการเมือง พ.ศ. 2541*

*เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. พรคการเมือง. 2542,
หน้า 29-45.

หน้าว่าง

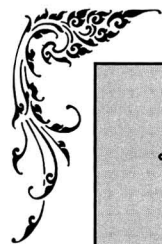
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ. พรศกการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรศกการเมือง พ.ศ. 2541
1. ขั้นตอนการจัดตั้ง พรรคการเมือง	1. ผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรค การเมืองจะต้องเป็น ผู้มีสัญชาติไทยโดย การเกิด มีอายุไม่ต่ำ กว่า 20 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช มีจำนวนตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป (มาตรา 7) 2. คณะผู้ริเริ่มจัดตั้ง พรรคทำหนังสือแจ้ง ต่อนายทะเบียนพร้อม กับหนังสือเชิญชวนผู้ อื่นเข้าเป็นสมาชิก (มาตรา 8) 3. นายทะเบียนออก หนังสือรับรองการแจ้ง ให้คณะผู้ริเริ่มจัดตั้ง พรรคภายใน 15 วัน	1. ผู้จัดตั้งพรรคการ เมืองจะต้องเป็นผู้มี สัญชาติไทยโดยการ เกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ และไม่มี ลักษณะต้องห้ามมิให้ ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญ มีจำนวน ตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป (มาตรา 8) 2. ผู้จัดตั้งพรรคการ เมืองจัดให้มีการ ประชุมเพื่อกำหนด นโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรค การเมือง และเลือกตั้ง คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองตาม หลักเกณฑ์ และ

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	<p>นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (มาตรา 9 วรรคสอง)</p> <p>4. คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคดำเนินการโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นให้เข้าเป็นสมาชิก ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคแล้วต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 คน ซึ่งมิได้อยู่ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าภาคละ 5 จังหวัด และมีสมาชิกจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าสิบคน (มาตรา 9 วรรคสอง, มาตรา 15)</p> <p>5. คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรค นัดประชุมสมาชิกซึ่งเรียกว่าการ</p>	<p>วิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา 9)</p> <p>3. ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคยื่นคำขอจัดตั้งพรรคต่อนายทะเบียนพร้อมกับนโยบาย ข้อบังคับ บัญชีแสดงทรัพย์สิน และหนี้สินของพรรคการเมือง และสำเนารายงานการประชุมของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง (มาตรา 13)</p> <p>4. นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรค</p>

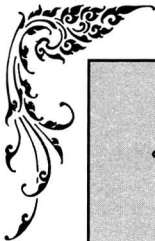
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	<p>ประชุมตั้งพรรคการเมืองเพื่อกำหนดนโยบายและข้อบังคับของพรรค รวมทั้งเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของพรรค (มาตรา 15, มาตรา 18)</p> <p>6. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคยื่นคำขอจดทะเบียนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง (มาตรา 21)</p> <p>7. นายทะเบียนพิจารณาคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าถูกต้อง ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและแจ้งให้หัวหน้าพรรคทราบภายใน 30 วัน นับแต่</p>	<p>การเมือง และแจ้งให้ผู้อยู่จัดตั้งพรรคทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง (มาตรา 14 วรรคสอง)</p> <p>5. พรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีฐานะเป็นนิติบุคคล (มาตรา 18, มาตรา 19)</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2. การดำเนินกิจการ ของพรรคการเมือง 2.1 การดำเนิน กิจการในทางการเมือง 2.1.1 คุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามการ เป็นสมาชิกพรรคการ เมือง	วันที่ได้รับคำขอ จดทะเบียน (มาตรา 23, มาตรา 24 วรรคแรก) 8. พรรคการเมืองที่จด ทะเบียนแล้วให้ ประกาศในราชกิจจา นุเบกษา และมีฐานะ เป็นนิติบุคคล (มาตรา 25, มาตรา 30) ★ ผู้ที่จะเป็นสมาชิก พรรคการเมืองต้องมี สัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ และไม่เป็นภิกษุ	★ ผู้ที่จะเป็น สมาชิกพรรคการเมือง ต้องมีสัญชาติไทยโดย การเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และไม่มี

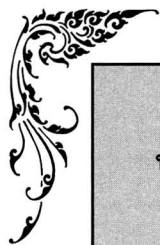
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.2 การให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรพ้น จากการเป็นสมาชิก ของพรรคการเมือง	สามเนร นักพรต หรือ นักบวช (มาตรา 7 วรรคสาม) ★ หากพรรคการเมือง มีมติไม่น้อยกว่า 3/4 ของจำนวนคณะ กรรมการบริหารและ สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของพรรคการเมือง นั้นให้สมาชิกสภาผู้ แทนราษฎรพ้นจากการ เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ที่ตนเป็นสมาชิก มติ ดังกล่าวให้ลงคะแนน เสียงโดยเปิดเผย ผล ของมตินี้ทำให้สมาชิก ภาพของ	ลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ ใช้สิทธิเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญ (มาตรา 21) ★ หากพรรคการเมือง มีมติไม่น้อยกว่า 3/4 ของจำนวนคณะ กรรมการบริหาร และสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของพรรคการเมือง นั้นให้สมาชิกสภาผู้ แทนราษฎรพ้นจาก การเป็นสมาชิกพรรค การเมืองที่ตนเป็น สมาชิก มติดังกล่าวให้ ลงคะแนนลับ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรผู้ นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาล รัฐธรรมนูญภายใน

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	สมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลง (มาตรา 26 วรรคแรก และวรรค 2)	30 วัน นับแต่วันที่ พรรคการเมืองมีมติ ถ้าศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่ามติดังกล่าว ขัดต่อสถานะและการ ปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร หรือขัด หรือแย้งกับหลักการ พื้นฐานแห่งการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข สมาชิกผู้ นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิก พรรคการเมืองอื่นได้ ภายใน 30 วัน นับแต่ วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมี คำวินิจฉัย แต่ศาล

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.3 องค์ประกอบ ของที่ประชุมใหญ่ พรรคการเมือง	★ ที่ประชุมใหญ่ของ พรรคการเมือง ประกอบด้วยสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิก (มาตรา 32)	รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มติของพรรคการเมือง มิได้มีลักษณะดังกล่าว ข้างต้น ให้สมาชิกภาพ ของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง (มาตรา 22 วรรคสอง) ★ ที่ประชุมใหญ่ ของพรรคการเมือง ประกอบด้วยคณะ กรรมการบริหารพรรค การเมือง ผู้แทนของ สาขาพรรคการเมือง และสมาชิก (มาตรา 26)
2.1.4 การร้องขอ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ	★ ไม่ได้บัญญัติไว้	★ สมาชิกซึ่งเป็น สมาชิกสภาผู้แทน

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
<p>เพื่อพิจารณาวินิจฉัย ว่ามติหรือข้อบังคับ พรรคขัดต่อสถานะ หรือการปฏิบัติหน้าที่ ของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรหรือ ขัดต่อหลักการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย</p>		<p>ราษฎรจำนวนไม่น้อย กว่า 1/4 ของจำนวน สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรค การเมืองจำนวนไม่ น้อยกว่า 1/3 ของ จำนวนกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่ น้อยกว่า 50 คน เห็น ว่ามติหรือข้อบังคับจะ ขัดต่อสถานะหรือการ ปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร หรือขัด หรือ แย้งกับหลักการพื้นฐาน แห่งการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.5 การจัดหาสมาชิกพรรคการเมือง	☆ กำหนดไว้ในขั้นตอนการจัดตั้งพรรคการเมือง (ตามที่กล่าวข้างต้น)	อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งกับหลักการดังกล่าวข้างต้น ให้มติหรือข้อบังคับเป็นอันยกเลิกไป (มาตรา 28) ☆ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.6 การจัดตั้ง สาขาพรรคการเมือง	☆ พรรคการเมืองที่มี จำนวนสมาชิกตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ประสงค์ จะจัดตั้งสาขา พรรคการเมืองในจังหวัด ใด ให้หัวหน้าพรรคมี หนังสือแจ้งการจัดตั้ง สาขาพรรคการเมืองต่อ นายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันจัดตั้งสาขา	ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่ นาย ทะเบียนประกาศ กำหนดและมีสาขา พรรคการเมืองอย่าง น้อยภาคละ 1 สาขา (มาตรา 29) ☆ พรรคการเมืองที่ จะจัดตั้งสาขาพรรค การเมืองขึ้น ให้ หัวหน้าพรรคการเมือง มีหนังสือแจ้งการจัด ตั้งสาขาพรรคการ เมืองต่อนายทะเบียน ภายใน 15 วัน นับแต่ วันที่จัดตั้งสาขาพรรค การเมืองนั้น (มาตรา 30)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญชั่วคราว พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.7 องค์ประกอบ ของคณะกรรมการ สาขาพรรคการเมือง	พรรคการเมือง (มาตรา 27 พรรคแรก) ★ ไม่ได้บัญญัติไว้	พรรคแรก) ★ คณะกรรมการ สาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรค การเมือง รองประธาน สาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขา พรรคการเมือง รองเลขานุการสาขา พรรคการเมือง เหรัญญิกสาขาพรรค การเมือง โฆษกสาขา พรรคการเมือง และ กรรมการอื่นของสาขา พรรคการเมือง (มาตรา 31)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.1.8 การจัดทำ รายงานการดำเนิน กิจการของพรรคต่อ นายทะเบียน	☆ไม่ได้บัญญัติไว้	☆ ให้หัวหน้า พรรคการเมืองจัดทำ รายงานการดำเนิน กิจการของพรรค การเมืองในรอบปีปฏิทิน ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตาม ความเป็นจริงและแจ้งให้ นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของ ทุกปี เพื่อประกาศให้ สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่ จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึง 90 วัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน (มาตรา 35)
2.1.9 การช่วยเหลือ ผู้สมัครสมาชิก วุฒิสภาในการเลือกตั้ง	☆ไม่ได้บัญญัติไว้	☆ ห้ามมิให้พรรค การเมืองช่วยเหลือ หรือสนับสนุนผู้สมัคร

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
<p>2.2 การเงินของพรรคการเมือง</p> <p>2.2.1 การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ตลอดจนการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง</p>	<p>★ หัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง ต้องจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง แล้วส่งสำเนาให้ผู้สอบบัญชีรับรองให้ นายทะเบียนเป็น ประจำทุก 6 เดือน และหัวหน้าพรรคต้องจัดทำบัญชีรายรับ</p>	<p>รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (มาตรา 36)</p> <p>★ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง โดยต้องจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง ซึ่งต้องปิดบัญชี</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	รายจ่ายและงบดุลอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกรอบ 12 เดือน โดยงบดุลนั้นต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบและนำเสนอเพื่อขออนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ลงนามในงบดุลแล้วจัดส่งงบดุลให้นายทะเบียนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ออกมติงบดุลนั้น (มาตรา 35, มาตรา 36, มาตรา 37)	ทุกวันสิ้นปีปฏิทินแล้วจัดทำงบการเงินของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองที่มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชีเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองภายในเดือนเมษายนของทุกปี หลังจากนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดส่งงบการเงินดังกล่าวให้นายทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่ เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินแล้วให้นายทะเบียนนำ

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.2.2 การยื่นบัญชี แสดงทรัพย์สินและ หนี้สิน	☆ไม่ได้บัญญัติไว้	เสนอต่อคณะ กรรมการการเลือกตั้ง เพื่อตรวจสอบและ ประกาศให้ สาธารณชนทราบ (มาตรา 37, มาตรา 38, มาตรา 39, มาตรา 40) ☆ หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค และกรรมการสาขา พรรคการเมืองต้องยื่น บัญชีแสดงทรัพย์สิน และหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยัง ไม่บรรลุนิติภาวะตาม แบบที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด ต่อนายทะเบียนภายใน

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
2.2.3 การควบคุม และการจัดสรรค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้	30 วัน นับแต่วันเข้า ดำรงตำแหน่งและ ภายใน 30 วัน นับแต่ วันที่พ้นจากตำแหน่ง (มาตรา 42) ☆ คณะกรรมการ บริหารพรรคมีหน้าที่ ควบคุมมิให้พรรคการเมือง ใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับการ เลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของ พรรคการเมืองนั้นเกิน วงเงินที่นายทะเบียน กำหนด โดยความเห็น ชอบของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง และ ควบคุมมิให้ผู้สมัคร รับเลือกตั้งของพรรค

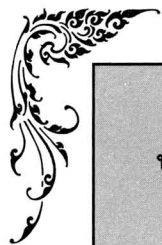
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
		<p>การเมืองใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินวงเงินที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งมีหน้าที่จัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง โดยต้องจัดสรรไม่ให้เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
3. การสนับสนุน พรรคการเมือง 3.1 การบริจาคแก่ พรรคการเมือง 3.1.1 การดำเนินการ เกี่ยวกับการบริจาค	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้	สมาชิกวุฒิสภา (มาตรา 43, มาตรา 44) ☆ การบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดให้พรรคการเมือง ต้องกระทำโดยเปิดเผย ตามหลักเกณฑ์ และ วิธีการที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด เมื่อ ได้รับบริจาคแล้วต้องนำ เงินส่งเข้าบัญชีของพรรค การเมืองภายใน 7 วัน โดย หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องเปิดบัญชีเงินฝาก

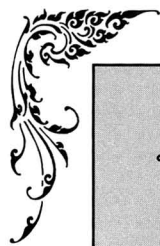
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรตการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรตการเมือง พ.ศ. 2541
<p>3.2 การสนับสนุน พรตการเมืองโดยรัฐ</p> <p>3.2.1 กองทุนเพื่อ การพัฒนาพรตการ เมือง</p> <p>3.2.1.1 ที่ มาของ เงินกองทุน</p>	<p>☆ไม่ได้บัญญัติไว้</p>	<p>ของพรตการเมืองที่ ธนาคารพาณิชย์ แล้ว สำเนาให้นายทะเบียน ภายใน 7 วัน นับแต่ วันที่เปิดบัญชี โดย ผู้บริจาคสามารถนำไป หักเป็นค่าลดหย่อนตามที่ กำหนดไว้ในประมวล รัษฎากรได้ (มาตรา 45 ถึงมาตรา 50)</p> <p>☆ให้มีกองทุนเพื่อ การพัฒนาพรตการ เมืองในสำนักงาน</p>

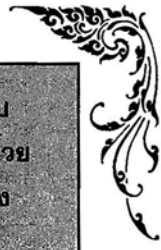
ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
		<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีที่มาของเงินรายได้ อาทิ จากงบประมาณรายจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรือเงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ฯลฯ (มาตรา 56)</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
3.2.1.2 คณะกรรมการจัดสรรเงินแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุน	★ไม่ได้บัญญัติไว้	★ คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นมาจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย นายทะเบียนเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งที่นายทะเบียนมอบหมายผู้แทนกระทรวงการคลัง 1 คน ผู้แทนสำนักงบประมาณ 1 คน ผู้แทนของพรรคการเมือง ซึ่งสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเอง

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
3.2.2 การจัดสรร เงินสนับสนุนแก่พรรค การเมือง	☆ไม่ได้บัญญัติไว้	จำนวน 3 คน และผู้ แทนของพรรคการเมือง ซึ่งไม่มีสมาชิกใน สังกัดเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรซึ่งเลือก กันเองจำนวน 1 คน เป็นกรรมการ และมี เลขาธิการ คณะ กรรมการการเลือกตั้ง เป็นกรรมการและ เลขานุการ (มาตรา 57) ☆ การจัดสรรเงิน สนับสนุนพรรคการเมือง ให้จัดสรรตาม หลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการ เลือกตั้งกำหนด โดย ค่านึงถึงจำนวน

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ. พรธการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรธการเมือง พ.ศ. 2541
3.2.3 การใช้จ่าย เงินสนับสนุนของ พรรคการเมือง	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้	สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร จำนวน คะแนนเสียงจากการ เลือกตั้งแบบบัญชี รายชื่อครั้งสุดท้าย จำนวนสมาชิก และ จำนวนสาขาพรรค ตามลำดับ (มาตรา 58) ☆ ให้พรรคการเมือง ใช้จ่ายเงินสนับสนุน ไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งในการบริหาร พรรคการเมืองและ สาขา การหาสมาชิก เพิ่ม การใช้จ่ายในการ เลือกตั้ง และการให้ ความรู้ทางการเมือง แก่ สมาชิก และ

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้	ประชาชนทั่วไป และ จัดทำรายงานผลการ ใช้จ่ายเงินสนับสนุนใน รอบปีปฏิทินให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริง และจัดส่งให้คณะ กรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคม ของปีถัดไป (มาตรา 59, มาตรา 62) ☆ หากพรรคการเมือง ที่ได้รับเงิน สนับสนุนมีเหตุต้อง เลิกหรือถูกยุบไป ต้อง คืนเงินสนับสนุนแก่ กองทุน (มาตรา 64)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ. พระครุการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พระครุการเมือง พ.ศ. 2541
3.2.4 การสนับสนุน ด้านอื่นแก่พรรค การเมือง	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้	☆ นายทะเบียน ต้องประสานงานกับผู้ มีหน้าที่รับผิดชอบ สถานีวิทยุกระจาย เสียงและวิทยุโทรทัศน์ จัดสรรเวลาออก อากาศให้พรรคการเมือง ที่มีสมาชิกเป็น สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทุกพรรค โดย คำนึงถึงจำนวน สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของแต่ละพรรค การเมืองเพื่อให้แถลง ผลงานของพรรคปี หนึ่งไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ใด ๆ (มาตรา 60)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
4. การเลิกหรือยุบ พรรคการเมือง 4.1 เหตุที่พรรค การเมืองเล็กหรือถูกยุบ	☆ ไม่ได้บัญญัติไว้ 1. มีจำนวนสมาชิก เหลือไม่ถึงห้าพันคน หรือมีสมาชิกซึ่งมีอยู่ ในจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละห้าสิบคนไม่	☆ คณะกรรมการ การเลือกตั้งอาจ กำหนดให้พรรคการเมือง ได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่า ไปรษณียากร ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ เพื่อ ดำเนินกิจการในทาง การเมืองอย่างเท่า เทียมกัน (มาตรา 61) 1. มีจำนวนสมาชิก เหลือไม่ถึง 15 คน (มาตรา 65 (2)) 2. มีคำสั่งศาล รัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
	<p>ถึงห้าจังหวัดของ แต่ละภาค ทั้งนี้เป็น เวลาติดต่อกันหกเดือน (มาตรา 46 (2))</p> <p>2. ไม่ส่งหรือส่ง สมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรในการ เลือกตั้งทั่วไปทั้งหมด รวมกันน้อยกว่า หนึ่งในสี่ของจำนวน สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทั้งหมดที่จะพึง มีในการเลือกตั้งครั้งนั้น (มาตรา 46 (3))</p> <p>3. ไม่มีสมาชิกได้รับ เลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรใน การเลือกตั้งทั่วไป</p>	<p>เมือง (มาตรา 65 (4))</p> <p>3. ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่นาย ทะเบียนรับจดทะเบียน จัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองไม่ สามารถดำเนินการให้ มีสมาชิกได้ 5,000 คนขึ้นไป (มาตรา 65 (5))</p> <p>4. หัวหน้าพรรคไม่ จัดทำรายงานผลการ ดำเนินกิจการของ พรรคในรอบปีปฏิทินที่ ผ่านมา (มาตรา 65 (5))</p> <p>5. ไม่ใช่จ่ายเงินที่ได้ รับการสนับสนุนตามที่ กำหนดไว้ และไม่จัด ทำรายงานการใช้จ่าย</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรตการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรตการเมือง พ.ศ. 2541
<p>4.2 การดำเนินการ ยุบพรตการเมือง</p>	<p>(มาตรา 46 (4)) 4. มีคำสั่งศาลฎีกายุบ เลิกพรตการเมือง (มาตรา 46 (6))</p> <p>☆ เมื่อพรตการ เมืองกระทำกรอย่าง ใดอย่างหนึ่งอันอาจ ถูกศาลสั่งยุบเลิก เช่น กระทำกรอันอาจเป็น ปฏิปักษ์ ต่อ การ ปกครอง ระบอบ</p>	<p>เงินในรอบปีปฏิทินยื่น ต่อคณะกรรมการการ เลือกตั้งภายในเดือน มีนาคมของปีถัดไป (มาตรา 65 (5))</p> <p>6. กระ ทำ การ ล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรง เป็น ประมุข (มาตรา 66 (1))</p> <p>☆ เมื่อพรตการ เมืองกระทำกรอย่าง ใดอย่างหนึ่งอันอาจ ถูกศาลรัฐธรรมนูญยุบ พรตการเมือง เช่น กระทำกรล้มล้างหรือ กระทำกรอันอาจเป็น</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ. พรศ.การเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรศ.การเมือง พ.ศ. 2541
	<p>ประชาธิปไตย กระทำ การอันอาจเป็นภัยต่อ ความมั่นคงของรัฐ ฯลฯ ให้นายทะเบียนแจ้ง ต่ออธิบดีกรมอัยการ พร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอธิบดีกรมอัยการ เห็นสมควร ให้ยื่น คำร้องเพื่อให้ศาลฎีกา มีคำสั่งยุบพรรค การเมืองดังกล่าว (มาตรา 48)</p>	<p>ปฏิ ปัก ษ ต ่อ การ ปก ครอง ระ บอบ ป ระชาธิ ป ไต ย ฯลฯ ให้นายทะเบียนแจ้งต่อ อัยการสูงสุดพร้อม ด้วยหลักฐาน ถ้า อัยการสูงสุดเห็น สมควรก็ให้ยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการ เมืองดังกล่าว แต่ถ้า อัยการสูงสุดไม่ยื่น คำ ร ้อง ต ่อ ศาล ร ัฐธ รรม นุญ ใ ห้ นาย ทะ เบียน ตั้ง คณะ ท างาน ช ั้น คณะ หนึ่ง โดย มี ผู้ แทน จาก นาย ทะ เบียน และ ผู้ แทน จาก อัยการ สูงสุด เพื่อ</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
4.3 ทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่คงเหลือหลังจากหักหนี้สินและค่าใช้จ่าย	★ ถัดข้อบังคับพรรคไม่ระบุไว้ว่าให้โอนแก่องค์การสาธารณกุศลใดให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ (มาตรา 49 วรรคสอง)	ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป หากคณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง (มาตรา 67) ★ ถัดข้อบังคับพรรคไม่ระบุไว้ว่าให้โอนแก่องค์การสาธารณกุศลใดให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน (มาตรา 68 วรรคสอง)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
4.4 การจัดตั้งหรือเข้าร่วมพรรคการเมืองใหม่ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องยุบไป	★ ไม่ได้บัญญัติไว้	★ กรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปเพราะไม่จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคหรือไม่ใช้จ่ายเงินที่ได้รับ การสนับสนุนตามที่กำหนดและไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคในรอบปีปฏิทินยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคได้ เช่น กระทำการล้มล้างหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย กระทำ

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
		การเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป (มาตรา 69)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ. พรชคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ. ประกอบ รัฐธรรมนูญวาศย พรชคการเมือง พ.ศ. 2541
5. การรวมพรรคการเมือง 5.1 การรวมพรรคการเมือง	☆ เป็นการรวมกันของพรรคการเมืองจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ (มาตรา 49 ทวิ) ☆ การรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก (มาตรา 49 ฉ)	☆ เป็นการรวมกันของพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ (มาตรา 70) ☆ การรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก (มาตรา 73 วรรคแรก)
5.2 สถานภาพของพรรคการเมืองเดิมภายหลังการรวมพรรค	☆ พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันสิ้นสภาพลงเมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง	☆ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่ามีการยุบพรรคการเมืองรวมกันหรือไปรวมกับพรรค

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
<p>5.3 สมาชิกของพรรคการเมือง</p>	<p>ที่ตั้งขึ้นใหม่ (มาตรา 49 จัตวา)</p> <p>★ พรรคการเมืองเดิมที่ไปรวมเข้ากับพรรคการเมืองอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักสืบสภาพลงตั้งแต่วันที่มีการแจ้งการรวมพรรคต่อนายทะเบียน (มาตรา 49 ฉ พรรคสอง)</p> <p>★ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นสมาชิกสังกัดพรรคการเมืองที่</p>	<p>การเมืองอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งยุบพรรคการเมืองที่รวมเข้ากันหรือพรรคการเมืองที่ไปรวมกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักแล้วแต่กรณี (มาตรา 72 พรรคแรก)</p> <p>★ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสังกัดพรรคการเมืองที่</p>

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
5.4 ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิม	ตั้งขึ้น หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักแล้วแต่กรณี (มาตรา 49 จัตวา) ☆ โอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลัก แล้วแต่กรณี นับแต่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง (มาตรา 49 จัตวา)	ตั้งขึ้นใหม่ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่สามารถเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมือง (มาตรา 72 วรรคแรก) ☆ โอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลัก แล้วแต่กรณี นับแต่ วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค (มาตรา 72 วรรคแรก)

ประเด็นสำคัญ	พ.ร.บ.พรรคการเมือง พ.ศ. 2524	พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. 2541
5.5 ประกาศการ ยุบและการรวมพรรค การเมือง	<p>☆ พรรคการเมือง ใหม่ที่ ตั้ง ขึ้น ต้อง โฆษณาในหนังสือพิมพ์ แห่งท้องที่สามครั้งเป็น อย่างน้อย และส่งคำ บอกกล่าวไปยังบรรดา ผู้ซึ่งรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ด้วย จดหมายลงทะเบียน ไปรษณีย์ เพื่อแจ้งให้ ทราบถึงการจด ทะเบียนตั้งพรรคการเมือง ใหม่ (มาตรา 49 เบญจ)</p> <p>☆ นายทะเบียน ประกาศการรวมพรรค ในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 49 ฉ วรรคสี่)</p>	<p>☆ นายทะเบียน ประกาศการรวมพรรค การเมืองและคำสั่งยุบ พรรคการเมืองของ ศาลรัฐธรรมนูญใน ราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 72 วรรคสอง)</p>

ภาคผนวก

หน้าว่าง

**บทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองใน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540**

หน้าว่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนด
บทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชน
ชาวไทย หมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 2 สมาชิกแทนราษฎร และบทเฉพาะกาล
ดังต่อไปนี้

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรค
การเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนิน
กิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่
บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของ
พรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง
กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง ตาม
จำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
ซึ่งเห็นความดีหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก
อยู่นั้นจะขัดต่อสถานะ และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัด หรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา 63 บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้ัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

หมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 2 สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 118 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการ

ยุบสภาผู้แทนราษฎร

(2) ตาย

(3) ลาออก

(4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 107

(5) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 109 (1) (2) (3) (5) (6) (7)

(8) (9) (10) (11) (12) (13) หรือ (14)

(6) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 110 หรือมาตรา 111

(7) ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(8) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมือง

ที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ คัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 47 วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา 47 วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 47 วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(9) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(10) วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 96 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

(11) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(12) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (7) ให้มีผลในวันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่มิพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

บทเฉพาะกาล

มาตรา 323 ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จทุกฉบับ โดยในระหว่างเวลาดังกล่าวจะยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแต่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งยังไม่แล้วเสร็จทุกฉบับ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้วเสร็จทุกฉบับ หรือเป็นกรณีตามมาตรา 324 ในกรณีนี้ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาและดำเนินการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(2) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งทุกฉบับแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตาม (1) ให้วุฒิสภำพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภำได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

(3) ในกรณีที่วุฒิสภำไม่สามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตาม (1) หรือ (2) ให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว และให้นำมาตรา 93 และมาตรา 94 มาใช้บังคับกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วหรือถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา 93 นี้ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา 93 โดยพลัน และมีให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา 93 มาใช้บังคับ

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 169 เฉพาะส่วนที่ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน มาใช้บังคับกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสอง (1) และ (2)

ในการดำเนินการตามมาตรา 93 นี้ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 168 มาใช้บังคับ

มาตรา 328 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (1) การจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยให้กระทำได้โดยบุคคล

ตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองใน
ทะเบียนพรรคการเมือง

(2) การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรค
การเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของ
พรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

(3) การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง และการจัดทำรายงาน
การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

(4) การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ

(5) การสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรค
การเมืองโดยรัฐ การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง
และการควบคุมการรับบริจาคของพรรคการเมือง

(6) การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง
รวมทั้งการตรวจสอบและการเปิดเผยที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของ
พรรคการเมือง

(7) การจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพรรคการเมือง
และบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง ซึ่งต้องแสดงโดย
เปิดเผยซึ่งที่มาของรายได้และการใช้จ่ายประจำปีของพรรคการเมืองใน
ทุกรอบปีปฏิทิน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบ
และประกาศให้สาธารณชนทราบ

จากบทบัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น รัฐสภาจึง
ได้ดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. 2541 ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา

